

از یازداشت ۲۴ساعته فعال محیط زیست تا کارت هدیه ۲ میلیون تومانی

همه حواشی نشست خبری

پیمانکاران پتروشیمی میانکاله

شهرزاد همتی؛ با وجود بیانیه صریح سازمان حفاظت از محیط زیست مبنی بر عدم اعطای مجوز برای ساخت پتروشیمی میانکاله، همچنان کارگران در زمین مجاور مشغول کار هستند. نشست خبری مدیران اجرایی پتروشیمی میانکاله نیز…

صفحه ۸

در «شرق» امروز می‌خوانید: بازی دو سر باخت علیرضا بیرانوند، هخامنشیان و ساختارهای ناپیدای اندیشه‌ورزی، علی‌اف در دیدار با امیرعبداللهیان: اجازه نمی‌دهیم از خاک‌مان تهدیدی علیه منطقه و ایران صورت بگیرد

ترقص واژه‌ها، تضرع لاله‌ها

سیدمصطفی هاشمی طبا

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی بیاناتی حاکی از توجه به روش‌ها و نظام‌های علمی و پیشرفته داشته‌اند که ظاهراً از تحول عمیق در اندیشه ایشان و اصلاح حکمرانی در جمهوری اسلامی حکایت می‌کند.

بیان ایشان به نقل از روزنامه همشهری چهارم تیرماه جاری چنین است «حکمرانی در عرصه اقتصاد باید مردمی‌سازی شود و دولت ایفاگر نقش تنظیم‌گری و مطالبه‌گری باشد. نباید به مدیریت دوران مکانیکی و دینامیکی بازگشت. زیرا امروزه تحول در مدیریت با روش سایبرنتیک، خودتنظیم‌گری بوده و معطوف به هدف حرکت می‌کند». حتما مردم عادی موکل ایشان این بیان و عمق آن را می‌فهمند زیرا بعید است که رئیس مجلسی که نمایندگی موکلان خود را عهده‌دار است بیاناتی داشته باشد که موکلان از آن دریافتی نداشته باشند اما چون حقیر به ایشان رای نداده، از درک مفهوم سخنان بیان‌شده خود را عاجز می‌بیند اما احتمالاً موکلان و ایشان به نوعی ارتباط شبیه تله‌پاتی مجهز هستند.

البته از قدیم رسم چنین بوده که برخی سخنرانان سنتی و روشنفکران غرب‌زده و تحصیل‌کرده متجدد از اصطلاحات مختلف عربی و ریشه لاتین در سخنان خود استفاده می‌کرده‌اند تا حد تحصیل و توانایی خود را به رخ مستمعان بکشند و در برابر این تذکر که معانی این اصطلاحات برای مردم روشن نیست می‌گفتند که این مسئله آنان است و نه من، آنان باید به مراتب فضل و کمال خود بیفزایند.

کاری به درست و غلط بودن این نوع گفتار و استدلال مربوط به آن نداریم اما درست به خاطر دارم که از مرحوم آیت‌الله محمدتقی فلسفی سؤال کردم که به چه دلیل آن‌قدر به میکروفن و بلندگو حساس هستید و در شروع سخنرانی تا آن دستگاه خوب عمل نکند سخنرانی نمی‌کنید؟ ایشان گفتند میکروفن و بلندگو واسطه کلام من و گوش مردم است. اگر آنها نفهمند چه می‌گویم اصلاً فلسفه وجودی من متغی می‌شود.

حال بیانات رئیس مجلسی نه فقط جنبه بیان و استماع دارد که با توجه به تصویب لوایح در مجلس و شان قانون‌گذاری به‌خصوص در آستانه بررسی و تصویب لایحه برنامه هفتم توسعه، جنبه عملیاتی و قانون‌گذاری آن بسیار مهم است، بگذریم از تخرلف به خاطر بیان واژه‌های فرنگی که آن باید توسط دکتر غلامحسین حداد‌عادل ریاست فرهنگستان زبان و ادب فارسی مورد تعریض قرار گیرد.

اینکه در چه زمینه‌هایی مدیریت مکانیکی یا دینامیکی به کار برده‌ایم معلوم نیست و چه خوب است که گروهی از مرکز پژوهش‌های مجلس مأمور شوند که اقدامات مدیریتی مسئولان در ۴۰ سال گذشته را رصد کنند که کدام‌یک مدیریت مکانیکی داشته‌اند و کدام‌یک مدیریت دینامیکی و اصولاً در فرهنگ لغات مدیریت تعریف این دو نوع مدیریت را استخراج و منتشر کنند. البته حقیر هرچه به کتاب‌های مدیریتی مراجعه کردم چنین واژه‌هایی نیافتم ولی شاید در اسناد قدیمی دانشکده مدیریت بهره‌مند از ها‌وارد که بعداً به دانشگاه امام صادق (ع) تبدیل شده چنین مفاهیمی همراه تعریف آنها و نحوه به‌کاربردن آنها وجود داشته باشد. البته هرچند علم سایبرنتیک عمر اندکی بیشتر از آن دانشکده دارد ولی بعید است تعریفی برای مدیریت سایبرنتیکی حتی در آن اسناد یافت شود و شاید بالعکس در اسناد قدیم و جدید بتوان از مدیریت سایبرنتیکی و شاید کوانتومی آثاری پیدا کرد.

البته خدای ناکرده نمی‌خواهم قیاس کنم، حتماً نفهمیدن کسب‌وکار امثال حقیر است ولی برخی جرئت می‌کنند که بیانات مهم را مورد نقد قرار دهند و از جمله کتابی توسط نویسنده‌ای غربی به‌نام آقای آلن سوکال نوشته شده و عنوان این کتاب را «چرندیات پست‌مدرن» نام نهاده و به سخنان برخی روشنفکرانماها و فیلسوف‌نماندا که خود را پست‌مدرن می‌نامند و سخنان بی‌معنی و مبهم گفته‌اند پرداخته است. اما ما نه می‌فهمیم و نه جرئت جسارت داریم بلکه بسیار امیدواریم که در جریان تصویب برنامه هفتم توسعه‌ای جزء جزء آن از موهبت سایبرنتیکی برخوردار شوند و با این روش مدرن و شاید پست‌مدرن مسائل اصلی کشور مانند ناترازی آب، انرژی، اسراف در همه شئون، نشست زمین، درگیری با همسایگان زیاده‌خواه یا ارتجاعی کشور، آب‌وهوای آلوده، آسیب‌پذیری در مقابل حوادث طبیعی مانند زلزله و تلفات جاده‌ای کشور سرر و سامان بگیرد. البته بی‌مناسبت نیست در راستای عمومی‌کردن این مفاهیم و روشن‌کردن آن برای افراد بی‌دانش و کندذهن چون این نویسنده تعدادی سمینار و گردهمایی گذاشته شود و نیز به‌صورت عمومی برای نمایندگان محترم مجلس که احتمالاً برخلاف معاهده برجام که در ۲۰ دقیقه تصویب شد، باید وقت موسعی برای برنامه پنج‌ساله هفتم صرف کنند و بگذارند تا برنامه پنج‌ساله هفتم به‌قول معروف «شسته و رفته» با الهامات سایبرنتیکی تصویب و گره مشکل مردم و کشور کشوده شود. مشروط بر اینکه بیش از این، از اصطلاحات و مشابه آن مانند اکسپرسیونیسم، دادانیسم، سانتالیسم، نچرالیسم، رادیکالیسم، کریتیسیسم و دیگر واژه‌های فرنگی و غربی مشابه آن استفاده نکنند، چون فرصت مراجعه به فرهنگ و گوگل برای دیدن معنی و درک آن برای نمایندگان مجلس و امثال ما و عموم مردم فراهم نیست و ما را راحت بگذارند.

ادامه در صفحه ۵



پنجشنبه ۱۵ تیر ۱۴۰۲ • ۱۷ ذی‌الحجه ۱۴۴۴ • ۶ جولای ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۹۴ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

شهرداری شبانه دست به کار شد و برای تصرف خانه اندیشمندان اقدام کرد

نمایی از «بهشت» در روز قلم

گزارش تیریک را در صفحه ۱۰ بخوانید



شرق: میدان گازی مشترک بین ایران، عربستان و کویت همان ذخایر گازی عظیمی است که خبر اکتشاف آن در سال ۱۹۶۲ منتشر شد؛ اما از همان زمان اختلاف بر سر مرزهای آبی برای تعیین سهم کشورها از این میدان گازی شروع شد. این اختلاف موجب شد که اولین چاه اکتشافی ایران در این منطقه با اعتراض کویته‌ها مواجه شود. آنها معتقد بودند که تا حدود مرزهای آبی روشن نشده، سه کشور در میدان گازی حفاری نکنند؛ اما عربستان و کویت برخلاف ایران، به سرعت عهد شکسته و در این میدان گازی مشغول حفاری شدند و حالا در شرایطی که ایران تقریباً هیچ کاری در این میدان گازی انجام نداده، عربستان و کویت نه تنها به سرعت طرح توسعه‌ای خود را در این میدان پیش می‌برند؛ بلکه به‌تازگی مدعی شده‌اند ایران در این میدان سهمی ندارد!

یادداشت

چرخ پنجمی به نام سازمان محیط زیست



عبدالحسین طوطیایی

پژوهشگر کشاورزی

سال‌هاست که بحران‌های زیست‌محیطی کشور از مدار ارزیابی‌های کارشناسی فراتر رفته و به یکی از اصلی‌ترین تشویش‌های عمومی در جامعه تبدیل شده است. در چنین فضایی اولین پرسشی که افکار عمومی را به خود معطوف می‌کند این است که پس نقش بازآرندگی و صیانت سازمان حفظ محیط زیست در روند این بحران‌ها چه بوده است؟ در مروی از آسیب‌های کلان و جبران‌ناپذیر که در بستر حیات صورت گرفته چه‌بسا پیامدهای مخرب پروژه‌های موسوم به توسعه توسط دستگاه‌های اجرایی سهم بیشتری را نشان دهند. پیامدهایی که جایگاه متولی محیط زیست را مانند یک حلقه مقفوده نشان می‌دهد. حلقه‌ای که فقدان اثرگذاری‌اش را باید به حساب جایگاه نامناسب در ساختار مدیریت اجرایی کشور تلقی کرد. ساختاری که این متولی را بیش از پاسخ‌گویی به جامعه فقط در برابر آمریت رئیس دولت مقید می‌کند. البته انتصاب‌های شتاب‌زده و مبتنی بر تمکین بی‌چون و چرای متولی هم که او را به حفظ موقعیت خود بیش از بستر حیات متمایل می‌کند را نیز باید مزید بر علت دانست.

درحال‌حاضر پروژه انتقال بین‌حوضه‌ای آب از سرشاخه‌های هلیل‌رود در جنوب استان کرمان به شمال آن و به بهانه تأمین آب شرب از جمله طرح‌هایی است که در غیاب بررسی‌های جامع علمی، فنی و ملی صاحب‌نظران و به‌صورتی شتاب‌زده در حال اجراست. انتظار این بود که پس از رخدادهای اجتماعی و اقتصادی پس از انتقال آب زاینده‌رود به یزد و قم و در شرایط خاص اقلیم کشورمان اساساً انتقال آب‌های بین‌حوضه‌ای مورد بازنگری و توقف قرار گیرد. ایسن انتقال‌ها ضمن اثرات مخرب زیست‌محیطی در مبدا و مقصد انتقال، از نظر اجتماعی هم نامعادلات پرشماری ایجاد می‌کند. براساس قوانین اکولوژیست‌هایی از قبیل «پلاک من» و «میچر لیخ» ظرفیت حیاتی هر اقلیمی ازجمله جمعیت انسانی آن متناسب با کمترین نهاده در آن اقلیم تعیین می‌شود. اگر با صرف هزینه‌های هنگفت به انتقال آب بین‌حوضه‌ای اقدام شود، قطعاً ظرفیتی بیش از توان اکولوژیکی برای سکونت انسانی در مقصد فراهم شده و ثبات طبیعی آن خطه را به هم می‌زند (در این رابطه می‌توان به گسترش بی‌رویه جمعیت انسانی و صنایع سرمایه‌گ و… در یزد اشاره کرد). متأسفانه نتایج زاینار چنین پروژه‌هایی زمانی خود را نشان می‌دهد که از مجریان و مسئولان اجرای چنین پروژه‌های شتاب‌زده‌ای در مقام پاسخ‌گویی اثری نیست. آنچه از نتایج انتقال آب هلیل‌رود به شمال استان کرمان از هم‌اکنون قابل پیش‌بینی است خشک‌شدن تالاب بین‌المللی جازموریان و افزوده‌شدن آن بر انبوه کانون‌های تولید ریزگرد کشور و همچنین توقف یا آسیب به چند صد هزار شغل در منطقه جیرفت است که بر اثر کاهش منابع آب منطقه رخ خواهد داد.

ادامه در صفحه ۵

ابوالفضل ابوترابی در گفت‌وگو با «شرق» مطرح کرد

می‌خواستیم به سمت انتخابات نخبگانی حرکت کنیم

معصومه معظمی؛ اصلاح قانون انتخابات از سال‌ها پیش دغدغه برخی سیاسیون بود که هر یک به سهم خود کوشیدند به آن ورود کنند. البته مجلس‌دهمی‌ها اگرچه برای اصلاح این قانون دست‌به‌کار شدند، اما موفق به این امر نشدند و با مخالفت‌ها به در بسته خوردند. این در حالی بود که مجلس اصولگرای یازدهم به‌عنوان…

صفحه ۳



گزارش «شرق» از اقدام احتمالی اروپایی‌ها در نشست شورای امنیت و سرنوشت مذاکرات

امروز چه خواهد شد؟

آیا جریان راست بازی خود را حول محور «مشارکت حداقلی، پیروزی حداکثری» تعریف کرده‌است؟

گسل وحدت در اصولگرایان

۲

آیا جریان راست بازی خود را حول محور «مشارکت حداقلی، پیروزی حداکثری» تعریف کرده‌است؟

گسل وحدت در اصولگرایان

۲

پاسخ وزارت نفت به گزارش «شرق»

۴



استقبال از کنسرت علیرضا قربانی

سکوت به پاس صدای «ارغوان»

۱۱

یادداشت

حفاظت شهری و نقش شورایاران



ترانه بلدا

معمار و شهرساز

«حفاظت خود توسعه است». این جمله را دکتر عیسی

اسفنجاری، در سخنرانی به یاد ماندنی‌اش درباره چالش‌ها و تهدیدهای موجود در زمینه مرمت شهری در شهرهای قدیم کنورمان به زبان آورد. اسفنجاری، اسناد دانشگاه در اصفهان و یکی از معدود کسانی است که تحصیلاتش را در زمینه «مرمت شهری»-و نه مرمت ساختمان- به اتمام رسانیده و شاید هیچ‌کس به خوبی او در کار مرمت شهری سررشته نداشته باشد. صدای شدید باران مانع از شنیدن صحبت‌های عیسی اسفنجاری نشد.

آری، اگر این «مفهوم» مورد توجه و اقبال عموم قرار گیرد، دیگر کسی مدعی نخواهد شد که میراث تاریخی و فرهنگی و طبیعی ما دست‌وپاگیر و مانع ساخت‌وساز است. حفاظت اصل پایدار «توسعه» است. برای شهری قدیم و اصیل که در وسط بیابان ساخته نمی‌شود و در هر جای آن زندگی جریان دارد، حفاظت یک اصل است. حفاظت از بافت‌ها و بناهای تاریخی. حفاظت از فضاهای عمومی و مکان رویدادا. حفاظت و نگهداری از هر آنچه تخریبش در خاطرات ما و نسل‌های قبل، انقطاع ایجاد کند

و با خود فراموشی به بار آورد. حفاظت یک وظیفه است و ما باید بتوانیم مانع تخریب بافت‌های ارزشمند تاریخی در تمام شهرهای کشور عزیزمان، از اصفهان و شیراز و قم و تهران، تا تمام شهرهای متوسط و کوچک‌مقیاس‌مان بشویم. خوشبختانه فرهنگ حفاظت از هویت‌های شهری دارد در دل مردم و مسئولان به‌تدریج جا می‌افتد و می‌توان به این روند امیدوار بود.

اسفنجاری در سخنرانی ارزشمندش از «رفو»کردن تاروپود بافت‌های مُثله‌شده شهری در اصفهان (در نزدیکی میدان و پشت مسجد شیخ لطف‌الله)، شیراز و دیگر شهرهای کشورمان سخن گفت و یادآور شد که نگهداری و مرمت بافت‌های قدیم از وظایف وزارت میراث، وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌های همه جای ایران است. واقعا نیز هر آنچه در ۵۰ سال اخیر تخریب شد، تاسف‌بار است! و بهتر است ادامه نیابد. ما بخش‌های عظیمی از بافت‌های ارزشمند شهری قدیم‌مان را از دست داده‌ایم و اکنون زمان آن است که یک اراده و حرکت ملی برای «حفاظت فعال» به راه بیفتد و بعد از سال‌ها ریخت‌وپاش و تخریب و سوداگری به سود عده‌ای قلیل -که شهرها و باغ‌ها و بافت‌های قدیم را داغان کردند تا مسکن بدقواره، برج و مال تجاری بسازند- حال در پی جبران مافات و نفع حق عام بر شهر و حفظ و نگهداری از آنچه برایمان در شهر باقی مانده، برآییم.

خوشبختانه زمینه‌های این کار نیز به‌نوعی فراهم آمده است؛ به‌طوری‌که اعضای شورای اسلامی شهر تهران در جریان گزارش رئیس دیوان عدالت اداری در صحن شورا خواستار بازنگری در فعالیت شورایاری‌ها و فعالیت جدی آنها در سطح محلی شده‌اند.
ادامه در صفحه ۵

ادامه در صفحه ۵

در سال ۱۹۶۲ میلادی خبر کشف ذخایر عظیم گازی در خلیج فارس منتشر شد؛ ذخایری که حجم آن تا ۶۰ هزار میلیارد فوت مکعب برآورد شده بود. این میدان مشترک بین ایران، کویت و عربستان بود و سمت ایرانی آن آرش و سمت عربی الدره نام گرفت. اختلافات درباره مرز آبی این میدان از همان ابتدای کشف آن شروع شد. محمد آمره، کارشناس ژئوپلیتیک منطقه خلیج فارس، به «شرق» می‌گوید که پیش از انقلاب، مرزهای آبی بین ایران و عربستان به طور دقیق ترسیم شد و این مرزبندی دقیق به‌عنوان یکی از نمونه‌های موفق تعیین مرز آبی شناخته می‌شود؛ اما تعیین مرزهای آبی بین ایران، کویت و امارات از همان زمان دچار چالش جدی بود و ادعای امارات بر سر جزایر سه‌گانه ایرانی از همین‌جا نشئت می‌گیرد. با این حال اکنون علاوه بر کویت، عربستان هم بر سر این مرزهای آبی دبه برآورده است؛ نکته‌ای که آمره آن را به امتیازخواهی تعبیر می‌کند و معتقد است که عربستان نمی‌تواند به لحاظ حقوقی آن مرزهای آبی را نادیده بگیرد.

یادداشت

اقدامی ضد اخلاقی، ضد مردمی و ضد علمی



سعید معیدفر

جامعه‌شناس

بدیهی است رفتاری که در مورد خانه اندیشمندان علوم انسانی صورت گرفته، کاملاً غیرقانونی است؛ چراکه به هر حال بر اساس تصمیماتی که قبلاً گرفته شده، شهرداری موظف است علاوه بر حوزه مسئولیت‌هایی که در ارتباط با فعالیت‌های روزمره شهروندان دارد، برای نهادهای مدنی که در توسعه فرهنگی و اجتماعی شهر کمک می‌کنند، فرصت‌ها و امکانات لازم را فراهم کند. در همین راستا، در نهایت نهادهایی مثل «خانه هنرمندان» و «خانه اندیشمندان علوم انسانی» به افرادی که مرتبط با این موضوع و از مردم، شهروندان و نخبگان جامعه هستند، داده شده و اداره آنها را عملاً این افراد انجام می‌دهند. به هر حال انتخاباتی برگزار می‌شود و انتخاب از اهل خیره، برجسته و مورد اعتماد نخبگان علوم انسانی در خانه اندیشمندان و از نخبگان هنر و سینما در خانه هنرمندان صورت می‌گیرد و از میان آنها هیئت امنا و مدیرعامل انتخاب می‌شود. در چنین نهادهایی اساساً باید شهروندان مسئولیت امور را بر عهده داشته باشند و شهردار صرفاً نماینده مردم باشد؛ اما متأسفانه امروز شهردار علیه مردم و علیه همان کسانی که شورای شهر و نهایتاً شهردار را انتخاب کرده‌اند، عمل می‌کند. این اقدام قطعاً اقدامی ضد اخلاقی، ضد مردمی و ضد علمی است.

در این مکان، بزرگان علم و دانش در حوزه علوم انسانی در رشته‌های مختلف مورد تجلیل قرار می‌گرفتند بر آنها ارج نهاده می‌شد. این موضوع می‌توانست در تغییر فضای شهر تهران تأثیرات عمیقی بر جای بگذارد؛ چنان‌که تاکنون هم به همین صورت بوده است. اقدامات خانه اندیشمندان علوم انسانی زمینه‌های خوش‌بینی، مشارکت و همکاری را بین شهروندان و متولیان شهر فراهم می‌کرد. به هر حال این مکان بستر بسیار مناسبی بود تا کسانی که خود را نماینده مردم می‌دانند، بتوانند با ابتدا بر آن و با ابتدا بر اندیشمندان، متفکران و برجستگان علمی در حوزه‌های مختلف، مدیریت شهر را تا حدودی بهتر کرده و تصمیم‌گیری‌های درست‌تر و عقلانی‌تری انجام شود. اما متأسفانه گویا رشته امور دارد از دست مردم خارج می‌شود و عملاً کسانی متولی امور مردم شده‌اند که نشان می‌دهند نسبت به خیرگان مردم و خیرگان دانش و علم هم سونظر و سوء‌معملکرد دارند. بنابراین این‌گونه رفتارها قطعاً کسانی را که نگران آینده این شهر و مسائل فرهنگی و اجتماعی هستند، نگران می‌کند. من دیروز شاهد بودم که تا چه اندازه صاحبان اندیشه، فکر، دانشگاهیان و همه کسانی که نیم‌امیدی در ارتباط با آینده شهر داشتند، نگران هستند و آینده این شهر و نتیجه آن تصمیم‌گیری‌ها را مبهم می‌دانند و تا تردید به آن می‌نگرند.

ادامه در صفحه ۵